

Konsekvenser av smitteverntiltak i barnehager og skoler

Vi har ledet en ekspertgruppe som har sett på hvilke konsekvenser smitteverntiltakene har hatt i barnehager og skoler. Ekspertgruppa har både sett på elevenes læring, skolemiljø og andre forhold som eksempel psykisk helse. Gruppa har også sett på hvilke konsekvenser smitteverntiltakene har hatt for barnehager.

RAPPORT | SIST ENDRET: 13.11.2020

Tittel:

Ekspertgruppe - Konsekvenser av smitteverntiltak i barnehager og skoler

Rapporten:

Ekspertgruppens rapport - konsekvenser av smitteverntiltak i barnehager og skoler

Forfatter:

Ekspertgruppen, som består av; Hege Nilssen, direktør Utdanningsdirektoratet, Mari Trommald, direktør Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Margrethe Greve-Isdahl, overlege Folkehelseinstituttet, Ellen Margrethe Carlsen, avdelingsdirektør Helsedirektoratet

Våren 2020 var barnehager og skoler i Norge helt eller delvis stengt. Til gjenåpningen ble det utviklet egne smittevernveiledere for å håndtere koronasituasjonen i barnehager og skolen.

Etter en periode med lave smittetall er nå smitten økende i Norge. Ekspertgruppen har vurdert konsekvensene av smitteverntiltakene i skole og barnehage og anbefaler noen nye tiltak.

Ekspertgruppen mener at et redusert tilbud til barnehager og skoler har alvorlige konsekvenser for barn og unge. Tiltakene for barn og unge skal være så lave som mulig av hensyn til deres læring og psykiske helse.

Ekspertgruppen anbefaler

Tiltakene må være forholdsmessige og tilpasset den lokale smittesituasjonen og øvrige lokale forutsetninger

- Ekspertgruppen anbefaler at det ikke innføres tiltak på rødt nivå i barnehage og skole før det er forsøkt tiltak på andre samfunnsområder for å redusere smitte, og at man har forsikret seg om at rådene på gult nivå etterleves.
- Ekspertgruppen presiserer at alle kommuner og fylkeskommuner må ha beredskapsplaner for rødt tiltaksnivå, der barnehagebarn og barneskoler bør ha tilbud om heldagsskole og alle øvrige trinn skal ha tilbud om mest mulig undervisning på skolen.
- Ekspertgruppen anbefaler at det utvikles klare kriterier for overgang fra gult til rødt nivå i smittevernveilederen og tidsbegrensning av rødt tiltaksnivå.

Opptrapping til rødt tiltaksnivå må være tidsbegrenset

- Ekspertgruppen anbefaler en grense på 14 dager for rødt tiltaksnivå. Det bør bare være anledning til å forlenge rødt tiltaksnivå etter en ny vurdering. Tiltaksbyrden for barn og unge må vurderes fortløpende og stå i forhold til smittesituasjonen. Forlengelser må ha tilsvarende tidsbegrensning.
- Ekspertgruppen anbefaler at stengning begrenses til færrest mulig dager. Hensikten med nedstengning er å få oversikt i en utbruddssituasjon.

Smitteverntiltakene i barnehager og skoler krever mer ressurser

- Ekspertgruppen anbefaler at deler av ekstramidlene som tilføres kommunene i forbindelse med koronautbruddet bør øremerkes barnehager og skoler, for å kompensere for kostnader som følger av smitteverntiltak.

Det er behov for informasjon som øker etterlevelsen av smitteverntiltakene i skoler og barnehager

- Ekspertgruppen anbefaler at sentrale myndigheter tydelig informerer om krav til beslutningsprosesser om begrensninger i barnehage- og skoletilbudet.
- Ekspertgruppen anbefaler å se nærmere på gode, praktiske løsninger i videregående skoler som ivaretar elevenes opplæring under pandemien.
- Ekspertgruppen anbefaler at skolehelsetjenesten brukes aktivt i å sikre etterlevelse av smittevern i skoler.

God informasjon, involvering og forankring er avgjørende for å få tiltakene til å virke i praksis

- Ekspertgruppen anbefaler at sentrale myndigheter tydelig informerer om hvordan ansatte i barnehager og skoler, og de eldre elevene, kan etterleve smitteverntiltakene. Bedre etterlevelse av smitteverntiltakene bidrar til å ivareta ansatte i barnehage og skole. Organisasjonene skal involveres i arbeidet.
- Ekspertgruppen anbefaler at sentrale myndigheter tydelig kommuniserer at resten av samfunnet er ilagt strengere tiltak enn skoler og barnehager for å redusere smittenivået generelt, slik at det blir færrest mulig tiltak rettet mot barnehage- og opplæringstilbudet.
- Ekspertgruppen anbefaler at lokale myndigheter, barnehage- og skoleledere involverer ansatte, barn og elever i hvordan alle kan følge smittevernet.

Gode smitteverntiltak i barnehager og skoler må bygge på både helsefaglige og barnehage- og skolefaglige vurderinger

- Ekspertgruppen anbefaler at beslutninger om smitteverntiltak av lokale helsemyndigheter skal skje i samråd med lokale barnehage- og skolemyndigheter. Dette bør fremgå av covid-19 forskriften.

Adgangen til å begrense barnehage- og skoledriften ut fra smittevern må bli tydeligere og mer konkret

- Ekspertgruppen anbefaler at covid-19 forskriften § 12b tredje ledd gir en tydeligere anvisning på i hvilke tilfeller barnehage- og skoleeier kan begrense tilbudet. Det bør for eksempel ikke være adgang til å begrense tilbudet ut ifra en økonomisk begrunnelse.
- Ekspertgruppen anbefaler å innføre krav om at barnehage- og skoleeier skriftlig må dokumentere begrunnelsen for å begrense tilbudet etter covid-19 forskriften § 12b tredje ledd.
- Ekspertgruppen anbefaler at barnehage- og skoleeiere skal varsle fylkesmannen om begrensninger og tiltak i barnehage- og skoletilbudet etter covid-19 forskriften 12b tredje ledd som varer lenger enn to dager.

Tilbud til barn og unge som trenger det aller mest

- Ekspertgruppen presiserer at barne- og skoleeier i beredskapsplanleggingen særlig må planlegge for hvordan barnehagene og skolene skal ivareta og prioritere tilbudet til barn og unge med særskilte rettigheter, eller som har et særskilt behov for tilstedeværelse. Dette gjelder spesielt ved endring fra gult til rødt smittevernnivå.

Tjenestetilbudet til barn og unge og må være tilgjengelig

- Ekspertgruppen anbefaler at kommunene må planlegge for å kunne ivareta både forebyggende arbeid og smitteutbrudd. Fylkesmannen bør få et ansvar for å følge opp dette.
- Ekspertgruppen anbefaler at helsestasjon og skolehelsetjenesten og andre kommunale tjenester rettet mot barn og unge, er åpne og tilgjengelige for fysisk oppmøte, og at personell ikke omdisponeres under koronapandemien.

Variasjon i opplæringstilbud utfordrer vurderingssystemet

- Ekspertgruppen anbefaler en tidlig avklaring fra sentrale myndigheter med hensyn til forventninger til, og rammer for standpunktvurdering og eksamen våren 2021.